

TREYn vapaaehtoisuuden pelisäännöt

Hyväksytty TREYn hallituksen kokouksessa 47/2021 (16.12.2021).

Sisällys

Johdanto	2
Vapaaehtoispesteistä ja toimielimistä	3
Vapaaehtoiskentän luokittelu TREYssä	5
Vapaaehtoiset.....	5
Järjestötoimijat.....	5
Vapaaehtoisuuden oikeudet ja velvollisuudet	6
Vapaaehtoisen oikeudet.....	6
Vapaaehtoisen velvollisuudet.....	6
TREYn oikeudet	7
TREYn velvollisuudet	7
Vapaaehtoipestin elinkaari.....	8
Tarveharkinta - vapaaehtoipestin perustaminen	8
Rekrytointi	8
Valintakriteerit	9
Perehdytys.....	10
Pestissä toimiminen	10
Palautteen kerääminen ja palautekeskustelu.....	11
Dokumentointi ja seuraajan perehdytys	11
Pestistä luopuminen ennen pestin päättymistä.....	12
Vapaaehtoiset, hallituslaiset ja työntekijät	12
Palkkiot ja edut	13
Sanasto.....	14

Johdanto

Tämän dokumentin tarkoituksena on kuvata Tampereen ylioppilaskunnan (myöhemmin TREY) vapaaehtoistoimintaa ja selkeyttää vapaaehtoisten roolia, tehtävien luonnetta, sekä oikeuksia ja vastuita TREYn toiminnassa.

Vapaaehtoisuus on koko opiskelijakulttuurin pohja. Siksi on tärkeää huolehtia, että vapaaehtoistoiminta on tekijöilleen mielekästä. Vapaaehtoisilla tulee olla TREYn toiminnassa mahdollisuus vaikuttaa yhteisöönsä ja tehdä opiskelijayhteisöstä itsensä näköistä. TREYn tulee myös varmistaa, että kaikilla opiskelijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa toimintaan. Tämän dokumentin ja TREYn vapaaehtoissektorin tehtävä on edistää näiden edellytysten täyttymistä.

TREYläisen opiskelijakulttuurin ja -identiteetin kehittyminen on alkutaipaleellaan. Tamperelainen opiskelijakulttuuri on opiskelija-
alokulttuurien mosaiikki, jonka pohjalta TREYläinen kulttuuri muodostuu. TREYn vapaaehtoistoiminnan kehittäminen omalta osaltaan tukee TREYläisen opiskelijakulttuurin- ja identiteetin kehittymistä tuoden eri taustaisia opiskelijoita saman pöydän ääreen tekemään työtä yhteisen hyvän eteen.

Nämä pelisäännöt pohjaavat Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan (AYY)

vastaavaan dokumenttiin. Dokumentti tulee päivittymään TREYn vapaaehtois kulttuurin kehittyessä.

Vapaaehtoisuuden pelisääntöjen päivittämisestä, sekä niiden perehdyttämistä TREYn luottamushenkilöille, työntekijöille ja vapaaehtoisille vastaa TREYn hallituslaisista ja työntekijöistä koottu vapaaehtois sektori.

Vapaaehtoispesteistä ja toimielimistä

Vapaaehtoisuutta on opiskelijayhteisössä monenlaista. Nämä pelisäännöt koskevat ensisijaisesti TREYn hallituksen alaisia toimielimiä ja vapaaehtoisia.

TREYn vapaaehtoistoiminta voidaan jakaa karkeasti kahteen eri ryhmään. Ensimmäisessä ryhmässä ovat vapaaehtoiset ja toimielimet, jotka järjestävät ja tukevat TREYn toimintaa koko opiskelijayhteisöä varten. Tässä dokumentissa esitellyt vapaaehtoisuuden pelisäännöt on laadittu ensisijaisesti ajatellen näitä hallituksen alaisia vapaaehtoisia. Näihin vapaaehtoisiin kuuluvat jaostot, toimikunnat sekä apukädet eli nakkilaiset. Jaostot ideoivat, suunnittelevat ja toteuttavat toimintaansa melko itsenäisesti. Toimikunnille sen sijaan on osoitettu selkeä projekti suunniteltavaksi ja toteutettavaksi. Nakkilaiset puolestaan toteuttavat lyhytkestoisia avustavia tehtäviä, eivätkä juurikaan osallistu toiminnan suunnitteluun.

Vapaaehtoisten lisäksi TREYn vapaaehtoiskenttään lasketaan myös järjestötoimijat, jotka osallistuvat TREYn neuvostoihin ja foorumeihin. Toisin kuin jaostot, toimikunnat ja nakkilaiset, neuvostot ja foorumit toimivat pääasiassa jäseniään varten, eli ne keräävät yhteen samoissa järjestöpesteissä toimivia ja samoista asioista kiinnostuneita opiskelijoita esimerkiksi kouluttautumaan tai jakamaan vertaistukea. Neuvosto on rajattu tietyssä pestissä työskenteleville järjestöaktiiveille, kuten esimerkiksi järjestöjen puheenjohtajille. Foorumi puolestaan on avoin toimielin, joka on suunnattu kaikille tietyissä pesteissä työskenteleville järjestöaktiiveille mutta myös kaikille muille aiheesta kiinnostuneille opiskelijoille. Foorumeissa voidaan keskustella monista eri teemoista, esimerkiksi koulutuspolitiikasta tai kansainvälisyydestä.

Vapaaehtoiskenttään voidaan laajemmasta näkökulmasta liittää myös edustajiston alaisten valiokuntien jäsenet, tuutorit sekä hallinnon opiskelijaedustajat eli hallopedit. Valiokunnat toteuttavat edustajiston antamia, mahdollisesti sääntömääräisiä tehtäviä, joita ohjaavat ylioppilaskunnan muut ohjaavat dokumentit. Hallopedien valinta on ylioppilaskunnan lakisääteinen tehtävä, ja sitä ohjaa opiskelijaedustajien valintaohjesääntö. Tuutoritoimintaa puolestaan määrittävät TREYn ja Tampereen yliopiston tuutoroinnin yhteistyösopimus sekä tuutorien ja tuutorivastaavien opintojaksot. Edellä mainituista syistä nämä pelisäännöt eivät keskity valiokuntien jäseniin, tuutoreihin ja hallopedeihin, vaikka ne

ovatkin joiltakin osin sovellettavissa näiden toimintaan.

Vapaaehtoiskentän luokittelu TREYssä

Vapaaehtoiset

- Jaosto: Ideoi, suunnittelee ja toteuttaa toimintaansa melko itsenäisesti. TREYn hallitus nimittää.
- Toimikunta: Suunnittelee ja toteuttaa annetun projektin. TREYn hallitus nimittää.
- Apukädet eli nakkilaiset: Suorittavat lyhytkestoisia avustavia tehtäviä. Vastuusektori TREYn toimistolta nimittää.
- Valiokunta: TREYn muut ohjaavat dokumentit määrittävät nimittämistä ja toimintaa.
- Tuutorit: Yhteistyösopimus yliopiston kanssa määrittää valintaa ja toimintaa.
- Hallinnon opiskelijaedustajat eli hallopedit: Opiskelijaedustajien valintaohjesääntö määrittää nimittämistä ja toimintaa.

Järjestötoimijat

- Neuvostot: Toiminta on verkostoitumista, vertaistukea ja kouluttautumista. Koostuu järjestöjen tietyissä pesteissä toimivista aktiiveista.
- Foorumit: Toiminta on verkostoitumista, vertaistukea ja

kouluttautumista. Järjestöjen tietyissä pesteissä toimivat aktiivit ja muut aiheesta kiinnostuneet osallistuvat.

Vapaaehtoisuuden oikeudet ja velvollisuudet

Alla olevaan nelikenttään on koottu vapaaehtoisten ja TREYn oikeudet ja velvollisuudet suhteessa toisiinsa. Oikeudet ja velvollisuudet kulkevat usein vastinpareina; vapaaehtoisten oikeudet ovat TREYn velvollisuuksia ja päinvastoin. Oikeuksien ja velvollisuuksien ymmärtäminen sekä noudattaminen on onnistuneen vapaaehtoistoiminnan kannalta keskeistä.

Vapaaehtoisen oikeudet

- Oikeus yhdenvertaiseen kohteluun kaikessa toiminnassa.
- Oikeus saada pestinsä työnkuvan mukaista mielekästä tekemistä.
- Oikeus vaikuttaa oman pestinsä sisältöön tai toteuttamistapaan pestin tehtävänkuvauksen rajoissa.
- Oikeus riittävään perehdytykseen, ohjaukseen ja tukeen omassa pestissään.
- Oikeus kieltäytyä tekemästä jotain, mikä ei tunnu itsestä hyvältä.
- Oikeus siihen, ettei saa liian suurta vastuuta eikä koe liikaa kuormitusta vapaaehtoistyöstä.

Vapaaehtoisen velvollisuudet

- Velvollisuus sitoutua sovittuun pestiin ja sen suorittamiseen.
- Velvollisuus toimia TREYn arvojen ja toimintatapojen mukaisesti edustaessaan TREYtä.
- Velvollisuus dokumentoida tekemänsä työ vaaditulla tavalla.

TREYn oikeudet

- Oikeus antaa suuntaviivat ja raamit vapaaehtoisten toiminnalle.
- Oikeus pyytää selvitystä vapaaehtoisten toiminnasta.

TREYn velvollisuudet

- Velvollisuus antaa riittävää perehdytystä, ohjausta ja tukea vapaaehtoistehtävän suorittamiseen.
- Velvollisuus kiittää ja palkita vapaaehtoisia suhteessa pestin laajuuteen.

Sekä TREYllä ja vapaaehtoisilla on myös oikeus ja velvollisuus kehittää vapaaehtoispestejä ja -toimintaa. Kaikilla osapuolilla on oikeus ja velvollisuus riittävään ja avoimeen kommunikaatioon, jotta yhteistyö sujuu ongelmitta.

Vapaaehtoinen saattaa pestinsä puitteissa tuottaa tekijänoikeuden alaista materiaalia. Vapaaehtoisen tuottaman tekijänoikeuden alaisen materiaalin käytöstä tulee sopia vapaaehtoisen ja TREYn välillä. TREY saa käyttää vain sellaista tekijänoikeuden alaista materiaalia, jonka käyttöön sillä on lupa.

Vapaaehtoinen voi myös suullisella sopimuksella luopua tekijänoikeuksistaan ja antaa tuottamansa materiaalin TREYn käyttöön.

Ongelmatilanteissa vapaaehtoinen voi olla yhteydessä pestin vastuusektoriin tai viimekädessä TREYn pääsihteeriiin.

Vapaaehtoispestin elinkaari

Tarveharkinta – vapaaehtoispestin perustaminen

Vapaaehtoispesti perustetaan tarveharkinnan jälkeen, mikäli koetaan, että TREYn toiminnassa on tarvetta vapaaehtoisten tekemälle työlle.

Vapaaehtoispestin perustamisesta on vastuussa kunkin sektorin hallituslainen ja/tai työntekijä. TREYn hallituksen ja vapaaehtoissektorin työntekijän tulee olla tietoinen perustettavista pesteistä.

Rekrytointi

Vapaaehtoisten rekrytointi tehdään avoimesti, ja hakuilmoituksista ilmoitetaan ylioppilaskunnan viestintäkanavissa. Pieniin ja lyhytkestoisiiin nakkeihin ei välttämättä tarvitse järjestää avointa hakua.

Jaostojen ja toimikuntien kokoonpanosta päättää hallitus. Nakkilaisten rekrytoinnista päättää kyseisen projektin vastuusektori.

Rekrytoinnin yhteydessä pestin tehtävänkuvaa on ilmoitettava riittävän selkeästi. Myös pestin kesto on ilmoitettava. Pestin kesto on rekrytoijan määriteltävissä.

Vapaaehtoistehtäviin liittyviä hakemuksia ja haastatteluja käsitellään luottamuksellisesti. Hakijoita kohdellaan yhdenvertaisesti hakuprosessin kaikissa vaiheissa.

Valintakriteerit

Vapaaehtoisten valintaan on erilaisia kriteerejä pestistä riippuen. Haun avannut taho määrittää valintakriteerit kutakin vapaaehtoispestiä varten. Valintakriteerit eivät saa olla syrjiviä. Valinnat perustuvat hakemukseen ja mahdolliseen haastatteluun, eivät haastattelijoiden ennakkotietoihin hakijoista.

Valintaan voivat vaikuttaa esimerkiksi seuraavat kriteerit:

- valmiudet toimia tehtävässä (esimerkiksi opinnoista saatu erityisosaaminen tai ajankäyttöön liittyvät tekijät)
- kokemus tehtävään liittyvästä luottamustehtävästä tai muusta tehtävästä
- motivoituneisuus tehtävään

Valintakriteerit voivat kuitenkin vaihdella. Hakijat voidaan valita pestiin

esimerkiksi vaikkapa ilmoittautumisjärjestyksessä.

Jaostojen ja toimikuntien jäsenistä pyritään luomaan taustoiltaan ja osaamiseltaan mahdollisimman monipuolinen kokoonpano.

Perehdytys

Perehdytyksessä käydään läpi vapaaehtoisuuden pelisäännöt, sekä pestin toimenkuvaan kuuluvat tehtävät. Perehdytyksessä on hyvä käydä läpi myös osapuolten odotukset sekä toiveet tehtävään liittyen, ja varmistaa, että kaikilla on sama käsitys pestistä.

Vapaaehtoisen perehdytyksestä vastaa kyseisen tehtävän vastuusektori. Perehdytyksessä voidaan käyttää apuna edeltävänä vuonna pestissä toiminutta vapaaehtoista, mutta päävastuu perehdytyksestä on kuitenkin aina vastuusektorilla.

Pestissä toimiminen

Vapaaehtoistoiminnan ydin on itse pestin toteuttaminen. Pestissä toimimisen aikana vapaaehtoiselle on taattava hyvät työskentelyn edellytykset. Kaikkien osapuolien on ylläpidettävä hyvää keskusteluyhteyttä toiminnan onnistumiseksi ja pestin kehittämiseksi jo pestin käynnissä ollessa.

Lähtökohtaisesti vapaaehtoisen odotetaan sitoutuvan sovittuun tehtävään.

Vapaaehtoisen tehtäväkuvaa voidaan tarpeen vaatiessa päivittää pestin

aikana, jos esimerkiksi vapaaehtoisen elämäntilanne sitä yllättäen vaatii. Tällöin vapaaehtoinen on yhteydessä vastuusektoriin tehtävien uudelleen järjestelemiseksi.

Palautteen kerääminen ja palautekeskustelu

Pesteistä on tärkeää kerätä palautetta toiminnan kehittämiseksi. Palautetta voidaan kysyä esimerkiksi anonyymillä kyselylomakkeella tai vastuuhenkilön ja vapaaehtoisten välisissä palautekeskusteluissa. Palautekeskustelussa yksi tai useampi vapaaehtoinen ja vastuuhenkilö keskustelevat siitä, miten pesti on sujunut ja miten pestiä tulisi kehittää. Palautekeskustelut ovat luottamuksellisia. Palautekeskusteluja voi olla useampia pestin aikana, riippuen esimerkiksi pestin pituudesta. Vastuuhenkilön on suotavaa vastata saatuun palautteeseen yleisesti kaikille vapaaehtoisille myös silloin, kun palaute on kerätty anonyymisti.

Dokumentointi ja seuraajan perehdytys

Vapaaehtoisen velvollisuutena on dokumentoida pestinsä vaaditulla tavalla. Vastuusektorin on perehdytettävä vapaaehtoinen dokumentoinnin vaatimukseen jo pestin aluksi. Pestin loppuessa uuden vapaaehtoisen perehdytysvastuu on vastuusektorilla. Aiemmin pestissä toimineen vapaaehtoisen voidaan toivoa osallistuvan perehdytykseen, mutta sitä ei vaadita.

Pestistä luopuminen ennen pestin päättymistä

Vapaaehtoinen voi esimerkiksi elämäntilanteensa vuoksi luopua pestistään myös kesken kauden. Tällöin vapaaehtoisen on otettava yhteyttä vastuusektoriin ja ilmoitettava halustaan keskeyttää pesti. Tehtävien uudelleenjärjestelystä voidaan sopia erikseen, mutta viime kädessä siitä vastaa vastuusektori.

Vapaaehtoiset, hallituslaiset ja työntekijät

Vapaaehtoiset toimivat yhteistyössä TREYn hallituksen ja työntekijöiden kanssa. Toimielimiä ohjaa tyypillisesti kunkin sektorin hallituslainen. Sektorin työntekijät toimivat yleensä enemmän toimielintä tukien kuin sitä ohjaten. Riippuu paljon toimielimistä, kuinka itseohjautuvasti ne toimivat. Toimielin saattaa myös järjestäytyä itsenäisesti ja esimerkiksi valita joukostaan oman tiiminjohtajansa.

Vapaaehtoisten tehtäväkuva on luonteeltaan erilainen verrattuna ylioppilaskunnan hallituslaisiin ja etenkin työntekijöihin, mikä voi aiheuttaa haasteita ja mihin on hyvä varautua. Hallituslaiset ja työntekijät esimerkiksi työskentelevät pääsääntöisesti toimistoaikoina, kun taas vapaaehtoisilla vapaaehtoistoiminta on harrastus, jota tehdään usein toimistoaikojen ulkopuolella. Vapaaehtoisilla esimerkiksi opinnot voivat mennä vapaaehtoistehtävien edelle, mutta myös hallituslaisilla ja työntekijöillä voi

olla muita tärkeitä työtehtäviä ja -velvoitteita. Kaikkien osapuolten on hyvä ymmärtää toistensa työnkuvien erityispiirteet ja voitava luottaa siihen, että sovitut tehtävät hoituvat ja kommunikointi on suoraa ja avointa. Yhteistyön onnistumiseksi yhteiset työskentelytavat on hyvä käydä läpi vapaaehtoispestin aluksi.

Palkkiot ja edut

Vapaaehtoisuuden ensisijaisia palkintoja ovat työstä saatu kiitos, hyvä mieli ja uudet kokemukset. Hyvin hoidetuista tehtävistä kuuluu aina kiitos niille, jotka ovat vapaaehtoisina niitä tehneet, ja kiittämisen on oltava luonnollinen ja kiinteä osa arkea.

Vapaaehtoisille voidaan järjestää esimerkiksi virkistäytymistä tai tarjota pestiin liittyviä tunnuksia, kuten haalarimerkkejä. Vapaaehtoisille voidaan myös pestistä riippuen tarjota todistus pestissä toimimisesta. Vapaaehtoiset saattavat olla oikeutettuja myös erilaisiin etuihin, kuten laajempiin kulkuoikeuksiin tai vastaaviin, mutta nämä edut määritellään aina erikseen kutakin pestiä varten.

Vapaaehtoiset eivät saa tekemästään työpanoksesta rahallista korvausta, kuten nimitys jo kertookin.

Sanasto

- Nakki: Jokin yksittäinen ja avustava vapaaehtoistehtävä, esimerkiksi sipsipaikan järjestely.
- Nakkilainen: Vapaaehtoinen, joka suorittaa nakkia.
- Pesti: Vapaaehtoistehtävä, jolla on määritelty alku ja loppu. Pestiin liittyvät sovitut työtehtävät, ja sitä ohjaa jokin vastuusektori- tai henkilö.
- Toimielin: Kattotermi valiokunnille, jaostoille, toimikunnille, neuvostoille ja foorumeille. Joukko, joka on valittu suorittamaan jotakin pestiä tai joka on kokoontunut keskustelemaan jostakin aiheesta.
- Vapaaehtoinen: Vapaaehtoinen on kuka tahansa TREYlle vapaaehtoistyötä tekevä. Vapaaehtoisella on aina pesti.